

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szombat 1908. április 25.

94. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell'Ospedale. (Uj Wurzer ház). I. em.

Szerkesztőség telefonszáma 229. - Nyomdai telefonszáma 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hóra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A Szandzsák-vasut és a Vaskapu.

A berlini kongresszus belátva a Duna folyónak, mint a nemzetközi közlekedés jelen-tékeny tényezőjének, fontosságát, a hajózás elé gördülő összes akadályok leküzdésére alakította a Galacban székelő Duna-bizottságot. A szabad közlekedést gátló akadályok közül főleg a Vaskapunak áttörése és a Duna deltájának szabályozása és kimélyítése került szóba. Az utóbbit a Duna-bizottság hatáskörébe utalták, az előbbi feladat teljesítésével azonban Ausztria-Magyarországot bízták meg, míg viszont Ausztria a területi viszonyok folytán Magyarországára háritotta eme fontosnak látszó terv keresztülvitelét. Mi magyarok kapva kapunk a jó alkalmon és befektettük millióinkat a Duna medrébe azon vérmes reményben, hogy a tengeri hajók feljöhetve Orvosáig, az ország határán Braila és Galac mintájára első-rangu kikötő fog alakulni, mely hivatva lesz az átrakodási forgalmat a tengeri és folyami hajók között lebonyolítani. A befelé jövő uszályok vontatására külön láncos hajót építettünk, Orsován az átrakodási forgalom megkönnyítésére, külön pályaudvart építettünk a kifalazott Duna partján és minden erőlködésünk dacára még ma rosszabb a helyzet, mint annak előtte, mert még azon tömegáru-forgalom is, amely régebben ezt az utat vette igénybe Ausztria és Németország felé, a megváltozott kereskedelmi konjunkturák és a hajózási verseny folytán létesült egyéb kedvezőbb viszonylatok következtében az alduinai utat választja, még a közeli szerb és román területekről is. Ilyenformán a mai helyzet az, hogy a Vaskapunál szedett illetékek még az adminisztratív költségeket sem fedezik, nem hogy kilátás lenne arra, hogy valamikor a befektetett tőke kamatait meghozná.

A fentemlített berlini kongresszus továbbá monarchiánk auspiciuma alá sorozta Bosznia-és Hercegovinát a török szultán fenhatóságának fentartásával. Egy teljesen vad országot vértünkkel és pénzünkkel hosszú évek során virágzó tartományná tettünk. Vasuti vonalakkal hálóz-tuk be, gyáripart létesítettünk, bányákat nyitot-tunk, erdőket neveltünk és most minden igye-kezetünknek természetesen oda kell irányulnia, hogy eme vállalkozásból, mely annyira temérdek áldozatba került, végre-valahára némi hasznot is huzzassunk.

Mindezeideig a keleti államokkal hiányzó vasuti összeköttetés folytán munkánk gyümölcsét nem igen élvezhettük. A be- és kiviteli kereskedelem az okkupált területeket eddig csekély mértékben vette igénybe még átmeneti irányzatban is, dacára annak, hogy ujabban már két modern kikötő — Gravosa és Metkovich — áll a hajózási és vasuti érintkezés rendelkezésére. Régóta táplált reményeket valósi-tott tehát meg a legujabban tervbe vett szandzsák vasut kérdése.

Monarchiánk mindkét tényezőjének kereskedelme a keleten kell, hogy keresse fogyasztó piacát, mely kelethez már földrajzi fekvésénél fogva is szorosan kapcsolva van. Saját hazánk kivitele kereskedelme, eltekintve a tömegáruként kivitelre kerülő nyersanyagoktól, már évek óta igen szép tért hódított magának a Balkán ál-lamaiban.

Baross Gábor lángelméjével belátta, hogy kezdetleges iparunk fejlesztésére csakis a Balkán államait lehet előnyösen felhasználnunk. Az általa alapított Kereskedelmi Múzeum ki-rendeltségei, melynek buzgó (bár anyagilag nem valami fényesen javadalmazott) apostolai

nagyobbára a szintén általa alapított Keleti Kereskedelmi Akadémia végzett halgatói sorából kerülnek ki, a magyar kivitelnek már is számottevő arányt biztosított, de sajnos nagyobbára csak ott, ahol az idegen nemzetek versenye a közlekedési és helyi nehézségek folytán csak kevésbé érvényesülhet, minek oka csakis iparcikkeink alacsonyabb minőségében keres-hető egyforma áruk mellett.

Kiviteli kereskedelmünknek a Balkán felé két ut áll nyitva. Egyik a nemzetközi egyez-mények folytán teljesen szabaddá tett vízi ut a Dunán, a másik a keleti vasuti vonal. Kivite-lünk mindenkoron a vízi utat tartotta előnyö-sebbnek és ezt igyekezik felhasználni a lehető-ség arányában, míg a vasut szolgálatát csak a kimért szükség szerint veszi igénybe. De a vízi ut az év egy részében, a téli évad alatt, igénybe nem vehető és ilyenkor a vasuti vonal képezi az egyetlen szállítási módozatot. A keleti vasutak fejletlensége folytán azonban ezen idő alatt igen sok számottevő piac meg sem közelíthető, más piac ellenben csak igen nagy kerülővel és ezzel járó meglehetősen nagy költséggel közelíthető meg. Ehhez járul még a keleti ál-lamok vasutainak megbízhatatlansága, adminisz-trációinak fegyelmetlensége, melyek követ-kezményeit nem egy ízben az exportáló keres-kező kénytelen elviselni.

Örömmel kell tehát fogadnunk egy olyan tervet, amely kiviteli kereskedelmünk részére egy új vonalat nyit meg, mely utóbbi függet-lenné tesz bennünket jó részben attól, hogy bi-zonyos viszonylatokban több keleti vasutársaság szolgálatát kelljen igényelnünk, eltekintve a szállíthatóság fokozottabb gyorsaságától. Az új vonalnak kiépítése természetesen maga után fogja vonni az oly soká stagnáló balkán vona-laknak fejlesztését, melyek szolgálatát mind mai napig, főleg az európai török birodalom-ban nagyrészt a rómaiak idejéből való és je-lenleg meglehetősen rossz karban levő ország-utak végzik.

A balkán államok feszült figyelemmel néznek a terv megvalósításának elébe, mer látják saját érdekeik fellendülésének lehetősé-gét is. A porta mindaddig ridegen elzárkózott az öt környező államok minden olynemű terv-zete elől, mely oda irányult, hogy a meg-lévő török vonalakkal is bár összeköttetést nyerjenek.

Görögország mindezeideig nem tudta ki-vinni a csatlakozás létesítését, melynek folytán még ma is a többi államoktól teljesen elszige-telve áll. Bulgária kereskedelme a porta eme maradi magatartása folytán teljesen alá van vetve egyrészt Szerbia, másrészt Törökország politikájának. Szerbia nemkülönben egy régi vágyának teljesülését látja közeledni, amennyi-be délné irányuló fővonalának Nis-Üszkü-bön át az Adriai tenger partjához való ve-zetésével, melynek tervezett végpontja San Gio-vanni di Medua volna, kereskedelme közvet-lenebb és élénkebb lendületet venne a nyugati államok felé. Románia bizonyára késleltetné az oly régen tervbe vett áthidalását a Dunának Sistonál a bulgár részszel, miáltal közvet-lenebb érintkezést biztosíthatna magának a Bul-gária és Törökország felé irányuló forgalmá-ban, viszont Bulgáriának ezzel lehetővé tenné a közvetlenebb forgalmat, függetlenül Szerbiá-tól, a nyugati államokkal és így első sorban Magyarországgal.

A nagyhatalmak közül Olaszország szin-tén kedvezően fogadja ezen tervet, amennyiben

a szemben levő Albániában meglehetősen ér-dekelve van és kereskedelmének ezáltal na-gyobb tér nyílna a török birodalom: egyéb ré-szeiben is. A többi államok, mint Franciaor-szág, Svájc és Anglia szintén ezen terv mel-lelt vannak, mert lehetővé tenné rájuk nézve, hogy a Dardanellák-Fekete tenger és Duna megkerülésével szolgált eddigi piacokat, a jö-vőben előnyösebben közelíthessék meg egy-részt, másrészt függetleníthessék teljesen ma-gokat Németország és Ausztria vasuti politiká-jától.

Résen kell azonban lennünk, hogy ezen államok versenyében a vezető szerepet magunk-nak biztosítsuk, nehogy a tűzből kikapart gesztenyét más költse el jó étvágygal. Amint az új területen átszáguldozó vonal éles füttyje százados tértelenségből riasztja fel az embere-keket, és sürgő, tevékeny élet fakad a sinpár ut-ján, haladéktalanul ott kell teremnie a magyar kereskedőnek és éber szemmel, szilárd alappal kell lábát megvetnie az új piacon, amely ön-önmagának boldogulását, hazánknak pedig vi-rágozást és jólétet van hivatva hozni.

Zimai János György.

Befellegzett

a visszarendeltségnek, ahogy mi elnevez-tük, amikor Fiuméba kirendeltetett, hogy sze-gény visszavándorló véreinket tanácsokkal, ut-baigazításokkal és munkával lássa el. A mo-noklis munkaközvetítésnek tehát vége. A mi-nisztériumi alkalmazottak több hónapi vendég-szereplés után visszertertek Budapestre, ahol bizonyára ők is boldogabbnak érzik magu-kat. Ott legalább több terük nyílik a szórako-zásra és mulatásra. A fiumei társas élet unal-mas és egyhangu, nem olyan embernek való, aki az élet gyönyöreit akarja élvezni. Fiume kikötő városa, ahol van élénkség, idegenforga-lom, de egyéb semmi. Fiumében a munka embereinek nyílik terük az érvényesülésre. Fi-umében dolgozni, munkálkodni kell gazdasági érdekeink érvényesüléséért. A munkaközvetítőnek ugyan nem ez volt a feladata, de azért nem vált be. Hosszu működése alatt semmi ered-ményt nem tudott felmutatni s bevált a mi jóslatunk: a monoklis munkaközvetítés csődöt mondott. A kormány sok ezer koronát fordíthatott volna más célra, ha praktikus észszel, józan egyszerűséggel látott volna a munkaközvetítés megoldásához.

Végre is be kellett látnia a kormánynak, hogy a visszavándorlók munkaközvetítésének nem ez a módja. S megtörtént a visszaren-de-lés. A visszavándorlók érdekeinek szolgálatát a kormány a gyáriparosok országos szövetségére bízta. Hogy a megoldás jó-e, majd elvállik. Annyi azonban bizonyos, hogy a gyáriparosok szövetsége az intézményt nem állami mintára fogja kezelni. Nem hazafias szónoklato:kkal és piros munkaalkalmi kimutatásokkal, hanem gyakorlati és egyszerű eszközökkel igyekszik majd a visszavándorlás ügyét szolgálmi — kevesebb költséggel és talán nagyobb eredmén-nyel.

Nem mulaszthatjuk el ezuttal figyelme-ztetni a gyáriparosok országos szövetségét, hogy Fiuméba megbízható embereket küldjön, ne-hogy úgy járjon, mint a kormány, amikor nagy hűhóval életbeléptette a fiumei munkaközveti-tési kirendeltséget. Becsületes, ügybuzgó ma-gyar emberek kellene ide, akik értenek a nép nyelvén szólni, nem tulságosan nagy urak ha-

hoz, hogy szöbe elegyedjenek a visszavándorlással, elbeszélgesse velük, bizalmat kelte bennük.

A munkaközvetítés nem nagyuri foglalkozás. Ide nem mindennap vasalt nadrágu monoklis dandyk, hanem dolgos kezű emberek kellene.

S ha a munkaközvetítési intézmény ujjászervezésével tekintetbe veszi a gyáriparosok szövetsége a fenti intelmeket, nemsokára eredményeket fog felmutatni. Ha pedig nem így oldja meg a kérdést, akkor jobb, ha hozzá sem lát a munkájához. Mert akkor ugyanazt tette, amit a kormány, amikor a munkaközvetítési kirendeltséget megteremtette.

UJDONSÁGOK.

— **Az osztrák miniszterelnök Fiumében.** Beck báró osztrák miniszterelnök tegnap délután a trieszti tengerészeti hatóság „Pelagosa” gőzösén Fiuméba érkezett.

— **Az osztrák-dalmát vasuti összeköttetés.** Mint értesülünk a károlyváros-oroszghatár-mitlingi vasut közgazdasági bejárását megtartották. A vasut budapest-fiumei fővonal Károlyváros állomásából indulna ki. A károlyváros-oroszghatárszéli vonal egyik része a kiegészítési törvény szerint a magyar állam által kiépítendő, Dalmáciába vezető vasuti hálózatnak. A károlyváros-oroszghatárszéli vonal 296 km. hosszú. Állomások lesznek: Károlyváros, csatlakozó állomás, Dolnje-Pekupje megállóhely, Mahiesno, Vorkovac, Ozalj, Kamjanje és Bubujarci állomások. A vonal az osztrák vonalakkal való összeköttetését lehetővé teszi s az általa érintett Ozalj köztség forgalma élénkezik. Ezen községben ugyanis Károlyváros a Kulpa vízerejének felhasználásával 1800 lóerőre elektromos művet épít, mely Károlyváros villamos világítását és az ipari célokra szükséges erőt fogja szolgáltatni. A vonal előmunkálati engedélyese: az *Első delvidéki határvidéki h. é. vasut r.-t.* Az építést a *Gfrerer, Schoch és Grossmann* budapesti vállalkozó cég készítette.

— **A szabómunkások sztrájkja.** A lapunk tegnapi számában közölt tudósításunkra a fiumei szabómunkások az alábbiak közlésére kértek fel bennünket: A mi törekvésünk az volt és ma is az, hogy ne harc, hanem békeség legyen közöttünk és munkaadóink között. A követeléseink oly szerények, hogy már három munkaadó teljesítette is, de a többiek terrorizmus miatt ezek is kénytelen voltak mindent visszahívni. Az sem igaz, hogy a béremelés a közönség rovására menne, mert a szabóiparosok úgy is olyan hallatlanul magas százalékra dolgoznak, hogy meg sem érik az egy-két korona különbözetet egy ruha elkészítésénél. — A fiumei szabómunkások szervező bizottsága.

— **Olasz rémlátás.** Az osztrák keresztényszociálista párt laptudósító irodája a *Korrespondenz Austria* egy osztrák politikai tollából a következő fejtegetést közli, nyilván azaz a szándékkal, hogy a katonai kérdéseket s a magyarok ellen való izgatást állandóan napirandent tartsa:

Olaszországnak két milliárdos költségvetése van s kiadásainak több mint ötszörösét hadseregére és hadikészülődéseire fordítja. (Az olasz hadügyi kiadások összege 535 millió lija). Az olasz hadsereg békeleltáma sokkal nagyobb mint a magyar-osztráké. Az olasz haditengerészet háromszor akkora mint a miénk és Olaszország most is új hadikikötőt épít az Adrián. Boszniában ott van a nagyszerb mozgalom, a forradalomnak valószínű tüzhelye, a melyen kétségtelenül Szerbiából szitják a tüzet. Még *Montenegró* is készülődik, amihez megint Oroszországban keresi az eszközöket. Ausztriában azonban a hadseregnek nemcsak fejlesztése, de a már főtartása is megvan nehezítve és kérdésessé van tevé. *Magyarország* két évig nem adott ujoncot a hadseregnek. Az ágyukhoz és tarczákhoz nincs ember; az ide szükséges embereket Ausztria már évekkal ezelőtt megszavazta, Magyarország megtagadta. Magyarország még azt is megtagadja, hogy tisztjeinknek a helyzete legalább is olyan legyen mint az olasz tisztké. Olaszország határán mindenütt, ahol Ausztriával érintkezik, erősségeket épít és Ausztria szaporítja csapatait a határon. Ausztria hadseregének a fejlesztését azonban a magyarok megakadályozzák, a szociáldemokratákkal együtt. Mindenki tisztán láthatja, hogy mi az utóbbi időben a határszélen különösen Dalmáciában, Isztriában és Dél-Ti-

rolban történt gazdasági beruházásoknak a célja. Midenki fölfoghatja a szandzsák vasut, a *dalmáciai vasut* és a balkáni országokkal kötött kereskedelmi szerződés célját. Ausztriában érzik, hogy Olaszország hadikészülődésével szemben valószínűsített volna a hadsereg fejlesztésében a vernyenyt el nem fogadni és a Magyarország által előidézett kényszerhelyzetből legalább kerülő utakon nem szabadulni. Ezt a helyzetet nem lehet sokáig fentartani és nyilvánvaló, hogy már a legközelebbi időben *vagy éles konfliktusba keveredünk Magyarországgal vagy pedig katasztrófa elé rohanunk.*

— **Az „Atlantica” tengerhajózási társaság** újabban a tengerhajózáson kívül az áruüzletre is nagy gondot akar fordítani. Az igazgatóság az a terve, hogy külön áruosztályt szervez, mely főleg a kiviteli és beviteli kereskedelemmel fog foglalkozni. Eddig a szén és vas azok az üzletágak, melyekre a társaság nagyobb gondot kíván fordítani. Ezenkívül az az életrevaló ötlete támadt a társaság igazgatóságának, hogy külföldi ügynökségeinél külön biztosítási osztályt is szervez. Így Odesszában már is hozzáfogtak a biztosítási osztály föllállításához, amely az eddigi jelek szerint igen jövedelmezőnek ígérkezik.

— **Georges Brandes,** a világhírű dán esztétikus, Ibsen Herik tudós interpretatore most ünnepli születésének hetvenedik évfordulóját. Kopenhágában és az egész Skandináviában nagy ünneplésekkel készülnek megülni a világirodalom e jeles munkásának jubileumát. A kiváló történet író az elmúlt évben Magyarországon is megfordult, az Ibsen emlékeztetőre Budapesten rendezett irodalmi és művészeti estélyeken, amikor felolvasást tartott az Uránia színházban s a Terézvárosi kaszinóban. Az ő magyarázatában került színe ebből az alkalmából a budapesti Nemzeti Színházban Hedda Gabler előadása, amelyen Brandes György is résztvett. A tudós historikus még jó egészségnek örvend és tevékeny részt vesz most is irodalmi történetünk kultuszában.

— **Szűnidei továbbképző tanfolyam.** A hivatalos tanügyi közlöny utolsó száma a vallás- és közoktatási miniszter 43,783 számú rendeletét közli. A rendelet az elemi iskolai tanítók és tanítónők részére az idei nagy szűnidejében tartandó továbbképző tanfolyamra vonatkozik. A kulturminiszter rendelete alapján július 6-ikától kezdve — a korábbi években hasonlóan — *három hétre* terjedő tanítónői és tanítói továbbképző tanfolyamokat tartanak és pedig tanítók részére a budapesti I. kerületi, az aradi, a bajai és a kolozsvári állami elemi iskolai tanítóképző intézetekben; tanítónők részére pedig a budapesti második kerületi és a pozsonyi áll. elemi iskolai tanítónőképző intézetekben. Ezen tanfolyamokon az életbeléptetett népiszkolai új tantervekre való tekintettel különös figyelmet fordítanak a magyar nyelv tanításának módszerére a nem magyar tannyelvű népiszkolákban; továbbá a rajzra, énekre, kézügyességre (slójd) és ezeknek népiszkolai metodijára. Mindegyik tanfolyamra ötven-ötven hallgatót vesznek fel, akik közül harminc-harminc hallgató állami költségben nyer az intézet internátusában szállást és étkezést, azonkívül tizenöt-tizenöt korona utazási költségben is részesül. A saját költségükre jelentkező hallgatók ingyen szállást nyernek az intézetben, ahol mérsékelt áron étkezhetnek is. A felsorolt tanfolyamok bármelyikére pályázhatnak az összes elemi iskoláknál működő okleveles tanítók és tanítónők az iskola jellegére való tekintet nélkül. A felvétel iránti bélyegtelen kérvények a kormányzósághoz április 28-áig nyújthatók be.

— **A kikötőből.** Érkezett: „Bagdad” német gőzös Hamburgból 900 tonna vassal és 250 tonna vegyes áruval a Schenker cégnek ajánlva; „Zichy” magyar gőzös Velencéből üresen; „Coloniale” olasz gőzös Triesztből üresen; „Mathara” angol gőzös Bassáinból 57,548 zsák rizszel Hedrich és Strauss cégnek ajánlva.

— **Visszavándorlás Kanadából.** Kanadába, mint ismételtén rámutattunk, ügynökök hazug ígéretekkal telt körlevelei és prospektusai csalogatják a magyarokat. Hogy a bevándorlók közt Kanadában is válságosra fordult a helyzet, az abból is kitűnik, hogy Kanadából tömegesen érkeznek visszavándorlók Magyarországra. Marcus utolsó hetében Liverpoolban onnan érkezett jelentés szerint 187 magyar visszavándorló érkezett Kanadából és utazott onnan tovább Magyarországra.

SZÍNHÁZ.

— **A bajusz.** Helyesebben talán ezt a címet választhattuk volna: *A Szentgyörgyi leányok* s amilyen elbájoló a Herceg Ferenc Gyurkovics leányai az életben olyan csodálni valók ők a színpadon. Az idősebbiket Budapesten fedezték fel, de a kisebbiket mi akarjuk igazában felfedezni. Szentgyörgyi Lenke nem megy a régi primadonnák után. Egészen új irányt követ s kedves egyéniségével, művészi játékával elfeledtetni velünk, hogy tulajdonképpen nem valami nagy hanganyaggal van megálva. S egyuttalbe is bizonyítja nekünk hogy az operett primadonnánál nem a legfontosabb kellék a hang. Tud énekelni, s ahol el hagyja a hang ereje, ott pótolja az érzés, a mely mindennél elsőrendűbb. Szentgyörgyi Lenke három fellépte után oda férközött a közönség szívéhez. Ma már a fiumei közönség kedvence. A fiatalabbik, Szentgyörgyi Mártha teljesen elűt Szentgyörgyi Lenkétől. Ő egyáltalában nem énekel. Dramai szende a színházi szerepköre. De azért ért mindenhez. Az Ördögben Elza szerepét játssza. Másnap már neki való szerephez jut s rövid színes pályája első igazi sikerét aratja. Szentgyörgyi Mártának tegnap este láttuk legsikerültebb alakítását Rosette szerepében bizonyítékát adta annak, hogy igazán színpadra térmett és rövid idő múlván egyike lesz ország legjobb drámai szendéinek. Ezzel az elismeréssel tartozunk neki, mert semmi kétség az iránt, hogy Szentgyörgyi Mártából „nagy” művész lesz. A bajusz előadása beleillett volna a főváros legelső operett színházába is. *Rubos Árpád* Gábor huszár szerepében pompás alakítást mutatott be. A szókimondó huszárlegényt nem is jellemezhetne volna. jobban. Kacagtató kiszólásait a közönség lelkes tapssal honorálta. *Lajthay* Károly jól állotta meg a helyét Kozáry János szerepében. Jók voltak Harmath Józsa és Cseh Iván is. A közönség csak félig töltötte meg a színházat. Elég kár. Ilyen estében sem létszen egyhamar része.

(f. o.)

— **A Varázskeringő** pénteki magyar bemutatójára készül lázasan *Balla* igazgató új szervezetű operetteszemélyzete, délelőtt tartották meg a darab főpróbáját, mely hű képét adta a péntek esti premier zajos, előreláthatólag hosszú idejű sikerének. A gyönyörű, melódikus énekszámok harmonikus precizitással jutnak érvényre *Müller* Mátyás karnagy zseniális vezetése alatt, míg a játék művészileg összevágó együtteseit *Balla* igazgató rutinos rendezői keze dolgozta ki. Heléna hercegnő szerepében lép először az idei szezonban a fiumei közönség elé *B. Csik* Irén, akinek Heléna hálás és kedves szerepe a művésznek egyik legfinomabb alakítása, Franci szerepe pedig szinte *Szentgyörgyi* Lenke temperamentusos egyéniségére van szabva, s bizonyára a pénteki *Varázskeringő* előadásán kivívja a közönség osztatlan, nagy tetszését is. Niki hadnagyot *Csöregh* Jenő, a társulat csengőhangú tenoristája játssza, aki egy csapásra meghódította a *János vitéz*-ben történt bemutatkozása alkalmával, tiszta, szép organumával a Fenicse közönségét. *Joachim* *Bérczi* Gyula a Nagyváradról fényes művészi névvel hozzánkjött komikus fogja játszani. *Bérczi* diszkrét játékát, zamatos, jóízű humorát máris megkedvelte a közönség. *Lothár* *Cseh* Iván játssza, a színház nagyjövője, talentumos ifjú tagja. A bemutató iránt, melyet szombaton és vasárnap megismételnek, nagy az érdeklődés.

Fenicse színház Fiume.

Bérlét 6. szám, páros.

Pénteken, 1908. április hó 24-én:

Kedvezmény és jegyek nem érvényesek.

Varázskeringő.

Operette 3 felvonásban. Írták: *Dörmann* Felix és *Jacobson* Lipót. Fordította: *Merey* Adolf. Zenejét szerző: *Strauss* Oszkár.

Rendező: *Balla* Kálmán. Karnagy: *Müller* Mátyás.

Személyek:

XIII. Joachim, Hessen-Kassel uralkodó hercege	Bérczi Gyula
Heléna hercegnő, a leánya	B. Csik Irén
Lothár gróf, Joachim sógora	Cseh Iván
Niki (Gusztó) ulánushadnagyok	Csöregh Jenő
Várady Márton	Várady Márton
Frederika, főkamrásnő	Havassy Szidi
Wendolin, főudvarmester	Farkas Béla
Sigismund, főlakaj	Szécsi Ferenc
Steingruber Franci, egy nőzenekar	primáskisasszonya
	Szentgyörgyi Lenke

SZINHÁZ UTÁN

hova menjünk?

A Riva Szapáryn levő első és egyedüli

MAGYAR VENDÉGLÖBE

hol kizárólag magyar konyha van és közvetlenül termelőktől beszerzett magyar borok, valamint állandóan frissen csapolt kőbányai marciusi és dupla malátasör kapható.

Nyitva éjfélután 1 óráig!

TAVIRAT. TELEFON.

A miniszterelnök a királynál.

BÉCS, apr. 28. *Wekerle* Sándor miniszterelnök titkárja kíséretében tegnap ideérkezett s ma délelőtt látogatást tett Schönaich hadügyminiszternél. A miniszterelnök azután Schönbrunnba hajtatott, ahol kihallgatáson jelent meg a királynál. A kihallgatás közel egy óra hosszúságú volt. A miniszterelnök a kihallgatás után visszatért a magyar palotába, ahol az összéseglet újságírók előtt kijelentette, hogy folyó ügyekről tett a királynál előterjesztést s hogy a helyzet a delegációk összehívása és a tisztizetések ügyében nem változott.

Uj főispán.

NYITRA, ápr. 24. A király Markhot Gyula nyitrai főispánt állásától fölmentette s helyébe Wildek Frigyes gróf volt néppárti képviselőt nevezte ki. Markhot távozására alkalmából a Lipót-rend lovagkeresztjét kapta.

A dánosi gyilkosság tárgyalása.

BUDAPEST, ápr. 24. A dánosi rablógyilkosság bűnpörében ma folytatták a tárgyalást megkezdtek a terhelő tanúk kihallgatását. Kihallgatták Pál Péter és Oláh József esendőket, akik a cigányok terhére vallottak. A cigányok folyton tagadtak s leirhatatlan kifejezésekkel illették a tanukat. Legérdekesebb volt a dánosi csárdatulajdonos fiának Szarvas Jánosnak kihallgatása, aki a fölmutatott tárgyakban megismerte apja és testvére holmiját. A tárgyalás folyik.

A bajai milliós nyeremény.

KECSKEMÉT, apr. 24. A bajai milliós nyeremény pörében szenzációs fordulat állott be. Ekert Antal kertész és a bojai bank között megegyezés jött létre. Kertész a mai napon négyszázezer koronát vesz föl s a tárgyalás folytatásától eláll és sem az igazgatóság sem Wagner főkönyvvizsgáló megbíztetését nem fogja követelni.

Nyilt-tér).

Meghívó

A Tenger melléki Bank és Takarékpénztár Részv. Társ. Susak

XII. rendes közgyűlésére,

mely f. évi május 3-án d. e. 10 órakor megy végbe az intézet helyiségében a következő napirenddel:

1. Az igazgatóság jelentése, az 1907-iki mérleg benyújtása és a tiszta nyereség felosztására vonatkozó javaslat.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A felmentvény megadása az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak.
4. Az igazgatóság kiegészítése.
5. Esetleges indítványok (a társulati alapszabályok 24. §-a alapján).

Ama t. részvényesek, kik a közgyűlésen szavazati jogukat gyakorolni óhajtnak, tartoznak részvényeiket f. e. április 19-éig a Tenger melléki Bank és Takarékpénztár Részv. Társ.-nál Susákon vagy az intézet fiumei vagy buccari-i fiókjánál letétbe helyezni. A társulati alapszabályok értelmében 20 részvény tulajdona jogot ad a közgyűlésen egy szavazatra. Susák, 1908. április 23-án.

A Tenger melléki Bank és Takarékpénztár (Részv. Társ.) Susak Igazgatósága.

Pályázati hirdetmény.

A Gyermekebarát Egyesület alulírott igazgatósága egy egyesületi bélyeg kiadását határozván el, ezennel pályázatot hirdet a rajzok elkészítésére a következő feltételek mellett:

1. A pályázat f. é. május 5-éig marad nyitva.
2. A rajzoknak jellegével kell ellátva lenniük, melyet a pályázó nevét tartalmazó zárt

*) Az ebben a rovatban közlöttékért a beküldő felelős.

borítékba is be kell írni. A pályázatot az egyesület igazgatóságához ajánlott levélben olyképp kell feladni, hogy az május 5-én már rendelkezési helyén legyen.

3. A bélyeg allegorikus legyen és lehetőleg fejezze ki az egyesület törekvéseit, melyek már nevében nyilatkoznak meg.

4. Az egyenszögű rajz nagysága 10 per 14 centiméter legyen és egy színben kerül kivitelre.

5. A bélyeg ára 2 fillér lesz, tehát e számnak, valamint az egyesület címerének a rajzban kell lennie.

6. A díjat, mely egy ajánlással ellátott arany éremből fog állni, egy az igazgatóságból kiküldött zsűri fogja odaítélni. A díjazott rajz az egyesület tulajdona marad.

Fiume, 1908. ápr. 22-én.

A Gyermekebarát Egyesület Igazgatósága.

Felelős szerkesztő: Murai Jenő.

Szerkesztő: Fodor Oszkar.

Budapesti női szabónő

a legegészségesebben és igen juttányosan készít angol és francia női kosztümöket.

Seiler R. Susák Primorska u. 61. III. Ugyanott jobb hazból való tanulólányok felvételnek

Hivatalnoknő irodai gyakorlattal

ki a magyar nyelven kívül az olaszt vagy németet is bírja, azonnal felvétetik Billitz Sándornál Riva Szapáry.

A Kőbányai Polgári Serfőzde fiúmei kiviteli telepe állandó foglalkoztatásra keres egy fiatalabb

ügyes géplakatost

valamint több munkást és munkásnőt. Jelentkezések nevezett telep (Via Ciotta 18) gép- illetve pincemesterénél.

Rauschel Ferenc

első fiumei kézmű- és divatáruháza

a Corsón levő nagyarányu

árutermeit szives figyelmébe

ajánlja úgy a helybeli közön-

ségnek mint a Fiumében és

környékén időző idegeneknek.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RESZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4 $\frac{1}{2}$ % netto kamatot

térít meg feleink

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Használt és új zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estétként kiváló művészierők felépíté

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Halál a poloskákra!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más fergek ellen. Ragadós betegségek ellen fertőtlenítő. Elarusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1:50 házhoz szállítva.

Lakasok fertőtlenítése elvállaltatik.

A „De la Ville“

kávéházban

ma és minden este

BARCA JENŐ

jeles kaposvári cigány zenekara

hangversenyez.

Therapia szálló

Cirkvenicában

kitünő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron. Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővényü tengeri fürdő, saját tehenészet stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

NOXIN

A LEGJOBB CIPŐ-KRÉM

NOXIN

A szabad. KULCSAL

Minden jobb üzletben kapható.

Hochsinger Testvérek Budapest

PORTO-RÉ (KRALJEVICA)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösön 40 percnyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

— Teljes ellátás mérsékelt áron. —

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

Magyar
cég.**Wellmann Testvérek**Nagy
választék

FIUME, Via del Pozzo 2.

Telefon sz. 19.

vas-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási
cikkek dúsan felszerelt raktára olcsó áron.**Takaréktűzhelyek! Kályhaellenzők! Széntartók! Mérlegek!**

Krupp-féle

Hazai gyártmányu losonci

Berndorfi nickeledények.

Excelsior zománcedények.

CRNKOVICszálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.A fürdő központján, közvetlen a tengerpart
mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitünő magyar és német konyha.

Kitüntette a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIC JÓZSEF.

VELENCZE

BONVECCHIATIszálló és étterem a Szt.
Márktér közelében.Uj építkezés minden kívánt
kényelemmel.Szobák 2¹/₂-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitünő konyha
mérsékelt áron étlap szerint.Tulajdonosok:
Fratelli Scattola.

OH JAJ!

Köhögés, rekedtség
és elnyálkásodás ellen gyors
és biztos hatásuk**Egger mellpasztillái**az étvágyat nem rontják
és kitünő ízűek.Doboza 1 és 2 korona.
Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR” gyógyszerár

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Megfojt az átkozott
köhögés!

ELJEN!

Egger-mellpasi zillája!
csakhamar meggyógyítottKAPHATÓ FIUMÉBEN: Accurti Károly, Bab é Hinko, Mizzan Adorján
Prodám János, Schindler Adolf gyógytárakban, Rosenkort Gusztáv

VELENCZE

CAVALLETTO

SZÁLLODA és ÉTTERMEK

a Márktér közvetlen közelében
teljesen ujjaalakítva.Szobák 2¹/₂ lirától, teljes
penzió 9 lirától feljebb.

Kitünő konyha, tiszta italok.

Vársaskösi és megbízott az állomásnál.

VILLANYVILÁGÍTÁS!

GŐZFÜTÉS! — FÜRDŐK!

Tulajdonosok:

Serantoni és Fratelli Scattola.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —

Piazza Elisabetta. o—o—o Via Adamich.
A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitünő konyha.

Minden időben friss halak.

SPORT VENDÉGLŐFIUME, Via Germania 2
a Jellacsics kaszárnya mellett.Izletes magyar konyha. - Kitünő borok.
Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

HIRDETÉSEK felvételnek
a kiadóhivatalban.Ha szereti az egészségét,
használjon kizárólag
aluminium konyhaedényekettisztá alumíniumféműből, a melyekkel fűtő-
anyagban 40%-ot takarít meg.

EGYEDÜLI FŐRAKTÁROS

LEONESSA VINCENZO

Via Andrassy 17. — FIUME — Via Andrassy 17.

Café Wien (Vienna) kávéház

TRIESZT, Via Vienna 15 TRIESZT

A Triesztet látogató magyarság legelőkelőbb találkozó helye.

Tulajdonos: Szoboszlay Rudolf.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig**ABADIE**

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

MÓTORVEVŐK FIGYELMÉBE!Herkules-mótorvállalat, Budapest, V., Váci-
út 30.Ajánlja ugy cseplési, mint malomüzemre kitünően
alkalmas, legegyszerűbb benzín lokomobiljait, me-
lyek V. ker., Váci-út 30. szám alatti gyárban bármikor
üzemben megtekinthetők.Teljes
jótállás
kifogástalan
üzemelt!

Üzemzavarok kizárva! Bámulatosan egyszerű szerkezet!

Rendkívül csekély benzinfogyasztás!

!!! 13-14 éves fiú is kezelheti!!!

Árjegyzék ingyen! Olcsó árak részletfizetésre!

200 drb. elismerő levél a Magyarországon üzemben levő motorokról!

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME